

MAKSU- JA TOLLIAMET

Füüsilisest isikust ettevõtja ABC

Alla laaditud 03.04.2024

Sisukord

FIE ja raamatupidamine	3
<i>Kassapõhine ja tekkepõhine raamatupidamine</i>	<i>3</i>
<i>Raamatupidamisregister ja algdokumendid</i>	<i>4</i>

FIE ja raamatupidamine

FIE ON RAAMATUPIDAMISKOHUSTUSLANE

FIE on raamatupidamiskohustuslane ning peab pidama raamatupidamisarvestust **raamatupidamise seaduses** sätestatud juhtudel ja korras.

FIE võib oma ettevõtluse raamatupidamises kasutada kas kassa- või tekkepõhist arvestusprintsipi. Arvestusprintsipi valikul tuleb aga tähelepanu pöörata sellele, et **ettevõtlustulu maksustamine toimub kassapõhist printsiipi kasutades (tulumaksuseaduse § 36 lg-d 1 ja 3)**. See tähendab, et kui FIE peab raamatupidamist tekkepõhiselt, tuleb see ettevõtlustulu deklaratsiooni vormi E täitmiseks korrigeerida kassapõhiseks.

Raamatupidamisele esitatud nõuded on sätestatud raamatupidamise seaduses ja Raamatupidamise Toimkonna juhendites.

MILLEST LÄHTUB FIE OMA RAAMATUPIDAMISARVESTUSES

Raamatupidamiskohustuslane on kohustatud:

- ✓ korraldama raamatupidamist Eesti hea raamatupidamistava või rahvusvahelise finantsaruandluse standardite alusel nii, et oleks tagatud aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamine raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustulemusest ja rahavoogudest;
- ✓ dokumenteerima kõiki oma majandustehinguid;
- ✓ kirjendama algdokumentide või nende põhjal koostatud koondokumentide alusel kõiki oma majandustehinguid raamatupidamisregistrites;
- ✓ säilitama raamatupidamise dokumente.

Kassapõhist raamatupidamist pidav FIE lähtub **raamatupidamise seaduse §-dest 1–3, 4** (v.a punkt 4), 5, 6 (v.a lõige 3), 7, 9, 10 ja 12 ning muudest Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest, mis reguleerivad kassapõhist raamatupidamist.

Tekkepõhist raamatupidamist pidav FIE lähtub kogu raamatupidamise seadusest.

Kassapõhine ja tekkepõhine raamatupidamine

Kassapõhise raamatupidamisarvestuse korral kajastatakse tulud ja kulud aasta algusest kronoloogilises järjekorras, arvestades raha tegelikku laekumist või väljamaksmist. Tulude ja kulude sissekanded päevaraamatusse tehakse siis, kui raha laekub kassasse või pangakontole ja kui raha kassast või pangakontolt välja makstakse.

Näide

Ettevõtja andis ostjale kauba ja esitas arve summas 639,12 eurot 2019. aasta oktoobris. Raha üleantud kauba eest laekus ettevõtjale 2020. aasta jaanuaris summas 639,12 eurot. Summa 639,12 eurot loetakse ettevõtja 2020. aasta tuluks.

Tekkepõhise raamatupidamisarvestuse korral kajastatakse majandustehingud vastavalt nende toimumise ajale, sõltumata sellest, kas raha on laekunud või tasutud.

Näide

Ettevõtja andis ostjale kauba ja esitas arve summas 639,12 eurot 2019. aasta oktoobris. Raha üleantud kauba eest laekus ettevõtja pangakontole 2020. aasta jaanuaris summas 639,12 eurot. Summa 639,12 eurot näidatakse raamatupidamisarvestuses 2019. aasta tuluna. Maksuarvestuses aga kajastatakse 639,12 eurot 2020. aasta tuluna 2020. a tuludeklaratsiooni vormil E.

FIE on nii raamatupidamiskohustuslane kui ka maksukohustuslane. Juhul, kui FIE kasutab tekkepõhist raamatupidamisarvestust, siis tuleb tal pidada täiendavat arvestust maksustamise seisukohast tähendust omavate asjaolude kohta, s.t maksuarvestust. Maksuarvestus on sisuliselt kassapõhine raamatupidamisarvestus. Seega peab FIE, kellel on tekkepõhine raamatupidamisarvestus, pidama maksustamise jaoks veel täiendavalt kassapõhist arvestust.

Raamatupidamisregister ja algdokumendid

RAAMATUPIDAMISREGISTER (PÄEVARAAMAT)

FIE kajastab kõik oma ettevõtlusega seotud majandustehingud raamatupidamisregistrites (**raamatupidamise seaduse §-d 9 ja 10**), kusjuures iga tehingu kohta tehtav sissekanne peab sisaldama järgmisi andmeid:

- ✓ majandustehingu kuupäev,
- ✓ viide kirjendi aluseks olevale algdokumendile,

- ✓ vastavad summad,
- ✓ majandustehingu lühikirjeldus,
- ✓ algdokumendi (koonddokumendi) nimetus ja number.

Kassapõhise raamatupidamise registriks on päevaraamat.

RAAMATUPIDAMISE ALGDOKUMENDID

Iga päevaraamatusse tehtava sissekande (raamatupidamiskirjendi) aluseks on majandustehingu toimumist kinnitav kirjalik tõend ehk raamatupidamise algdokument (**raamatupidamise seadus § 7**) või algdokumentide alusel koostatud koonddokument. Nõuded algdokumendile on kirjas raamatupidamise seaduse §-s 7, mille kohaselt peavad algdokumendil olema järgmised andmed:

- ✓ dokumendi nimetus ja number;
- ✓ koostamise kuupäev;
- ✓ tehingu majanduslik sisu;
- ✓ tehingu arvnäitajad (kogus, hind, summa);
- ✓ tehingupooli identifitseerida võimaldavad andmed;
- ✓ vastava raamatupidamiskirjendi järjekorranumber.

Raamatupidamise algdokumente, raamatupidamisregistreid, lepinguid jm dokumente tuleb säilitada vähemalt **seitse aastat** alates selle majandusaasta lõpust, kui majandustehing algdokumendi alusel raamatupidamisregistris kirjendati (**raamatupidamise seaduse § 12**, vt ka **maksukorralduse seaduse § 58**).

Algdokumente on lubatud üle viia teise vormingusse või teisele teabekandjale (nt arvutisse), kui üleviimise käigus ei muudeta majandustehingut puudutavaid algdokumendi andmeid.

Kui FIE on käibemaksukohustuslane, siis käibemaksuseadus seab algdokumendile omad nõudmised (vt **käibemaksuseaduse § 37**).

PÄEVARAAMATU KUJUNDAMINE

Päevaraamatul ei ole kinnitatud vormi ning ettevõtja võib valida ise sobiva vormi ja kujundada selle raamatupidamise seadusest lähtudes.

FIE võib:

- ✓ kujundada päevaraamatu ise kas paberil või arvutis;
Päevaraamatu kujundamisel võib arvestada ettevõtlustulu deklaratsiooni (vormi E) struktuuri ning jaotada päevaraamatu tulude ja kulude osa vastavalt deklaratsiooni ridadele, mis lihtsustab hilisemat deklaratsiooni täitmist. Kui FIE tulude ja kulude hulgas ei ole kõiki deklaratsioonil loetletuid, siis pole vaja neid ka päevaraamatus kajastada.
- ✓ kasutada raamatupidamisprogramme, mida müüvad raamatupidamistarkvaraga tegelevad firmad.

Päevaraamatu alusel täidab FIE ettevõtlustulu deklaratsiooni (vormi E), millel kajastab ettevõtluse tulud ja kulud. Ettevõtlustulu deklaratsioon tuleb esitada Maksu- ja Tolliametile hiljemalt tegevusaastale järgneva aasta 30. aprilliks.

Deklaratsioonile kantud tulud ja kulud peavad olema vastavuses raamatupidamises kajastatud summadega. Vormi E esitamisega 30. aprilliks peab ka eelmise aasta raamatupidamisaruandlus olema korrastatud ja lõplik.

Põllumajandussaaduste tootmise, müügi ja metsamaterjali müügi ning muu ettevõtluse tulude ja kulude kohta tuleb pidada eraldi arvestust.

Vormi E täitmisel näidatakse tulud ja kulud koos käibemaksuga.